

Abonamentul:

Pentru monarhie.
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor. $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XIII.

Blaș 31 Ianuariu 1903.

Numărul 4.

Cătră P. T. Cetitori.

Aflându-ne la începutul anului 1903, rugăm călduros pe toți cetitorii nostri, să binevoescă a grăbi cu achitarea abonamentelor restante.

Platitorilor regulați le mulțămim pentru interesul ce ne arată, și îi rogăm a-și renoi abonamentul de timpuriu.

Prețul rămâne tot cel de până aci arătat în fruntea foii.

Administrațiunea.

Proiectele militare.

În dieta din Pesta, tocmai acum decurg desbaterile asupra proiectelor și nouelor reforme militare, ce guvernul are de scop a le introduce, atât la armata comună, cât și la honvezime.

Desbaterile asupra acestor proiecte promet a fi foarte sgomotoase și încă înainte de a fi fost puse la desbatere în dietă, au avut preluđui sensationale.

Anume contele Apponyi a cređut, că fiind vorba de schimbări în organizația armatei, s'ar putea stórce ore cari favoruri în interesul magiarisării. A pregătit deci un memoriu, în opoziție cu proiectul ministrului, prin care își marcheză unele dorințe și pretensiuni, cari numai în crerul înfierbântat de șovinism a unui maghiar au putut fi zămislite.

Cere între altele, că în Ungaria să nu mai pôtdă fi oficer, care nu scie unguresce; o parte din rezerviști să trétdă la honvedt; oficerii magiari să fie toți împărțiți prin Ungaria! să nu mai fie regimente naționale, ci tóte amestecate cu unguri; codul penal militar să fie reformat ș. a.

Se zice, că acest plan a fost menit să rămână în secret și cunoscința despre el nu au avut de cât membrii guvernului și câți-va prietini ai lui Apponyi.

Dar acum în prējma desbaterilor, memoriul lui Apponyi a fost publicat în „Neue Freie Presse” din Viena. Faptul acesta a alarmat întrégă presa maghiară. Toți véd la mijloc o „tradare,” pusă anume la cale, ca prin publicarea

acestui memoriu, să se împedece la desbaterea proiectelor realizarea dorințelor magiariilor, atrăgénd atențiunea celor din Viena, de cu vreme încă asupra planurilor și intențiunilor lor șoviniște.

Dieta a ținut ședință secretă, spre a erua, cine a comis „înalta tradare”? Ce-i cari au cunoscut memoriul, neagă a-l fi comunicat cuiva.

Partidul liberal a ținut conferențe, în care ministrul Fejerváry, a promis spre liniscirea spiritelor, că dorințele magiariilor, cât se va putea vor fi respectate, *stindurdele și emblemele armatei comune vor fi modificate. de transferarea ofițerilor magiari la regementele unguresce se va tine a cont, și codul penal militar se va reforma.*

Una înse nimenea nu o scie cine, anume a dat publicității memoriul lui Apponyi?

Mulți susțin, că guvernul l'ar fi dat publicității spre a discredita pe Apponyi la Curte, iar ce e mai probabil s'au publicat pôte cu scirea și învoirea lui Apponyi, că védénd cercurile vieneze, eronatele pretensiuni ale lui Apponyi și a le magiariilor, cu atât mai ușor se le facă unele concesii mai mici.

Întrégă chestiunea așa dară pôte fi o comedie anume înscenată.

Acesta e statul chestiunei și ori cum ar sta lucrurile, pe noi puțin ne intereséză. Pe noi ne privesc numai tendințele de magiarisare, spiritul intolerant de rasă, și scopul de a servi până și miliția în serviciul magiarisării, ce-l urmăresc politicianii maghiari, atât prin nóuele proiecte militare, cât și prin discuțiile șoviniște iscate în jurul dării în vileag a memoriului contelui Apponyi.

Ce dorește și intenționéză Apponyi și cu el toți magiarii? Nici mai mult nici mai puțin de cât magiarisarea armatei.

Prin faptul, că recruții așa să fie împărțiți, ca să fie numai regimente magiare și ostași de alte naționalități să fie împărțiți printre magiari, s'ar introduce și între ostași ura și exclusivismul de rasă.

Prea se cred înse mulți la număr, confratii nostri, dacă și numai pot visa că ei dau cea mai mare parte din contingentul armatei și că vor fi în stare a magiarisa ostași de alte naționalități. Noi credem, că prin o atare împărțire, s'ar ajunge tocmai contrariul dorințelor lor.

Și mai absurd de șovinistă e pretensiunea lui Apponyi, că *ofițer se nu pôtdă fi, de cât cel ce scie unguresce.*

Ori cât am condamnă militarismul și sistemul militar modern, care ține încătusate statele, condamnă la nelucrare celea mai vinjose brațe ale cetățenilor și sécă budgetul statelor — trebuie să recunoscem, că ostirea forméză astăzi puterea unui stat.

Ce cred politicianii nostri, că introducénd politica în armată și aservindu-o magiarisării, vor contribui la întărirea ei?

Uitá Dl Apponyi, et tuti quanti, că ostirea e menită spre a apăra patria nu spre a o magiarisa. Și pentru a lupta spre apărarea patriei, a-ți vërsa sângele în rësboi cu inimiții ei, nu se recere să scii unguresce!

La un eventual pericol ostași de altă naționalitate, de sigur se vor lupta pentru patrie, cu aceiași, de nu cu mai mare bărbăție ca magiarii, de și nu scii unguresce. Dór istoria ne arată vii exemple din trecut. Arta strategică, nu e unгурescă, și cineva de sigur pôte fi strateg și ofițer bun și fără să scie unguresce!

Până acum în ostire nu s'a făcut politică și nu se face în nici un stat din Europa. Numai la noi să se introducă dară ura și exclusivismul de rasă, între ostași, cari sub același steag, în unire și iubire comună au să lupte pentru apărarea patriei?

De alt cum mânia magiarisării, de un timp încóce a cuprins pe compatrioții nostri cu adevărată furie.

Propunerea limbei magiare în măsură mai mare prin școlile poporali; propunerea religiunei în unguresce la pruncii de altă naționalitate, cari sînt elevi la școli de stat; nóua ordinațiune a ministrului prin care demándă ca pe acte publice, sub grea pedépsă, numai numirea unгурescă a localităților pôte fi folosită — tóte tind la magiarisarea naționalităților. Acum scopul lor e se servescă și miliția acțiunei lor de magiarisare. Óre când se vor convinge odată confratii nostri, că politica lor de magiarisare e absurdă, că planurile lor de-a desnaționalisa naționalitățile sînt utopii, ori câte sfortări s'ar face!?

Limba, legea și individualitatea etnică națională, sînt înrădăcinate în firea popórelor, și nu pot fi înnábușite cu forța și asupriri.

POCAIȚII.

Societatea Domnului.

„Pocaiții” numesc societatea lor „Societatea Domnului.” Membrul intră în societate prin susținerea botezului (I. Cor. 12) pe care l'a instituit Domnul ca mijloc de grație pentru noi (Efes. 4. Ev. 10 Rom. 12) Fie care membru, care s'a întors la Domnul, are datorință, să nu rămână singur, ci să se alieze cu cei alaiți învătăcel ai Domnului, ca membrele unui corp (I. Cor. 12) și petritele vii a casei lui Dumnezeu (Efes. 2.)

Scopul societății este, ca membrii să trăiască după exemplul dat de Domnul nostru Iesus Christos și de apostoli (Fap. Apost.) și să eșecute mandatele Domnului (Ioan 17, I. Petru 2. II. Cor. 6) și toate prescrișele s. Scripturii, cu deosebire a T. N. (Mat. 18.) ca membrii să se edifice, ajute și mângâie împrumutat pe calea mântuirii (I. Tes. 5. col. 2) și să rămână în învățăturile apostolilor, în comunitate, într-o frângerea pânel și în rugăciune.

Regula, legile societății sînt învățăturile și prescrișele s. Scripturii.

Oficiantii societății.

Singurul cap al societății e Domnul Iesus Christos (Efes. 1. Col. 1.): cap vîzut societatea n'are (Mat. 20 și 23) Societatea înse alege dintre membrii sei pe bătrâni, învățători și servitori (Efes. 4. Fap. Ap. 14. 15. și 6.) Alegerea se întimplă prin punerea mânilor și rugăciunea bătrânilor acelei ori a altei societăți (Ev. 6. Fap. Ap. 14. Tim. 5.) Dreptul de inspecțiune, controlă și disciplină asupra membrilor îl are înșai societatea; când e vorba înșai despre funcționarul sei, trebuie să se țină cont de dis-

poziția s. Paul cătră Timoteu, anume că asupra acestora să nu se primescă acasă așa ușor (I. Tim. 5)

Bătrânii și învățătorii.

„Pocaiții” nu cunosc nici o gradațiune, nici o deosebire de rang între bătrâni și învățători (Mat. 20). După principiile lor, numirile de episcopi, presbiteri, diaconi, cari obvin în s. Scriptură, n'au nici o importanță în societatea Domnului, nu însemneză o constituție ierarhică, ma numirile acestea nu însemneză nici cea mai mică deosebire morală, de cum de potestate.

„Pocaiții” doresc, dar nu pretind, ca bătrânii și învățătorii lor să aibă cunoștințe științifice (I. Cor. 1. și 2.), pretind numai, ca acestia să iubească pe Domnul mai mult de cât cei alaiți (Ioan 21.) și să aibă capacitatea și însușirile cerute de s. Paul în epistolele sale, adresate cu deosebire cătră Timoteu (I. c. 1 și 3.)

Bătrânii presidéză în adunările societății, îngrijesc, ca hotărîrile aduse să se eșecute și deosebit au datorință, să porțe grijă cu conștientitate de mântuirea sufletelor membrilor societății (Fap. Ap. 20. Ev. 13.)

Drepturile și datorințele învățătorilor sînt, ca în adunările societății să predice (Iacob 3. I. Tim. 4. II. Tim. 4. și 2.). Că învățătura lor e genuină, e curat învățătura apostolilor. — decide înșai societatea, care are datorință, să-l controleze (Mat. 7. Ioan 4. Apos. 2. Col. 2.) și observând, că un predicator (învățător) se abate de la învățătura s. Scripturii, trebuie să-l facă atent. Dacă învățătorul își recunoșce erorea, rămâne și pe mai departe învățător, dacă înse rămâne pe lângă principiile lui, declarate greșite de societate, numai de

cât se amovează din oficiul său (Gal. 1. I. Tim. 6. Rom. 16.)

Deregătoria de bătrân și învățător de odată, pôte fi în o singură persoană.

Bătrânii și învățătorii pot administra botezul și caminecătura (I. Cor. 4.) El, pentru susținere, pot să porțe și alte oficii lumesce, e de dorit înșe, ca ei să lucreze numai pentru împlinirea datorințelor, ce le-a impus societatea (Fap. Ap. 18. 20. II. Tes. 3. I. Cor. 9. Luca 10). Dacă societatea ar pre-tinde această, ei sînt obligați, să părășească deregătoria lumesce; în schimb înșe membrii societății trebuie să le asigure, după putință, un mod cinstit de traiu (Gal. 6. I. Tim. 5. I. Cor. 9.)

Servitorii.

Servitorii societății, (numiți și diaconi) încă trebuie, să aibă calitățile prescrișe în s. Scriptură (I. Tim. 3.) ce privesce datorințele lor, ei sînt obligați să ajute pe bătrâni și învățători și cu deosebire, să se îngrijesc de afacerile materiale ale societății (Fap. Ap. 6.)

Datorințele membrilor.

Membrii societății sînt îndatorați, să se iubească împrumutat (Ioan 13) — să coopereze active la propunerea binelui sufletesc și trupesc a tuturor (Ioan 3. Rom. 12), să primescă și întrebunțeze cu conștientitate mijlocele grației și se împlinescă toate dispozițiunile Domnului. Deosebită datorință are fie care membru să participe la celebrarea cinei celei de taine și s'o primescă (Mat. 26. Marc 14.) să participe la rugăciunile comune de Dumineca și din alte zile (Ev. 10. Fap. Ap. 1. 2. 4. Ps. 27. 84 și 122.) De la împlinirea acestor datorințe îi scuză numai necesitatea extremă și morbul.

FEUILLETON.

NEGRU,

— povestire de Tit Chitul.

În satul nostru nu era mai vestit povestitor de cât bătrânul Anchidim. Vorbele curgeau din gura lui, lipsită cu desevisire de dinți, lin și neîntrerupt, ca murmurul apelor cristaline. Acest talent îl făcea plăcut cu deosebire în ochii pruncilor.

În anii fragedei copilării ne adunam mai mulți în jurul lui și-l ascultam cu respirația oprită, spăimîntându-ne de zmeii cei cumpliți, ce să băteau cu busdugane de câte două-spre-zece măști, minunându-ne de cuțitele de aur, ce se învîrteau pe câte un picior de curcă după sfîntul sôre, plîngînd de suferințele amare ale frumôșelor fete de crai, răpîte de bălauri spurcați cu câte două-spre-zece capete. Nôptea visam cu zine cu păr de aur, cu pajuri și paseri măestre, cu cerbi nêsdraveni; uneori ne trezeam plîngînd de spaima uriașului Strîmbă-lemne sau Sfarmă-pietră.

După ce mai crescuserăm înșe, gusturile ni se schimbă și badea Anchidim, nu ne mai putea amăji cu naivele sale povești.

Dar nu de aceea era badea Anchidim, povestitor atât de vestit, să nu ne pôtă sta la dispoziție și atunci cu istoriôre amuzante. Acestea erau cu mult mai verosimile, pe lângă puțină bună voință le puteam chiar crede de adevărate.

Dacă îmi închid ochii, mi se pare că și acum îl vîd și îi aud glasul slăbit de bătrănet, cum ne spunea vitejiile sale din tinerețe, îi vîd și ochii cei tulburi aprindîndu-se de focul amintirilor.

Noi ne-am fi pus mâinile în foc, că Anchidim, ne grăia numai purul adevăr. Acum se odihnesce și el sub o movilă mică de pămînt, nu mă pot deci provoca la mărturisirea lui, de cumva ar vrea cineva să mă iee la răspundere pentru istoriôra de mai jos.

Eu mă voi încerca a o reda pe cum am auzit-o din gura lui.

* *

Ce ziceți voi? . . .

Ursul nu se acată de ômeni morți, așa-ți cetit voi în cărți? . . . Acesta e adevărat, dar așa vrea eu să vîd pe acela, care ar cuteza a urma sfaturile ce le-ai cetit voi din cărți, când s'ar întalni în munte cu vre un urs. Vă pot spune, că iar sbura din cap nebunia, ce o sfătuesc cărțile vostre, și nu s'ar calca cu respirația reținută la pămînt, ca să gîndescă ursul că e mort. Acesta e o zic, care mi-am mâncat pânea în munți, și am vîdut, mai mulți urși de cât o mie de cărturari. Numai pușca și securea mea v'ar putea spune de ar sei grăi, căți urși am omorit eu cu ele!

Îmi vine în minte o întimplare veche — căci au trecut patru-zece de ani de când am luat parte la ea — din care veți vedea și voi, că cine are drept eu sau cărturarilor vostri.

V'am spus de mai multe ori, că eu la oi am îmbătrânit. Vieta nicăiri nu e mai

placută de cât la munte! de n'asfi fi atât de bătrân și slab, pe cum mă vedeți, n'asfi pribeji eu nici acum prin sat, ci asfi cănta din fluer la munte după oi. . . Dar am îmbătrânit, am slăbit, nu aud bine, nu vîd bine . . . lumea s'a stricat, ômenii is mai răi de cât în tinerețele mele.

Când eram încă în putere, abia așteptam să sosescă Ispasul, să scap de lumea mea. Căci acesta e timpul, când pécuarii întornă spatele satelor afumate și pórnesc cu oile la munte.

În tinerețele mele nu putea fi pécurar de munte ori ce vaerat slăbănog, ca acum, căci atunci era de tot altă lume. Atunci abia se abăteau, când și când câte doi-trei domni prin munți să pusce urși, acum înșe . . . totă vara întalnesci vînători prin codri. Aceștia încă umblă zile întregi, până ce dau de urma vre unui urs fricos, într'atâta a scădut numărul lor. Pe vremea mea pécuarii erau dedați cu vederea urșilor pe cum sinteți voi cu vederea cânilor. Nici nu erau pe acea vreme urși atît de fricoși, ca în zilele de acum. Urșii de multe ori treceau pe dinaintea ochilor nostri, trîgîndu-și a lene după ei picioarele grôse și privind cu ochi lăcomosi când la noi, când la oi.

Noi pécuarii țineam pușcile încărcate și săcurile pregătite, așteptînd, că îndrăsnii-va ursul să se acate de oi. De trecea ômenesce îi dădeam pace, dar de sărea între oi ne plătea pentru îndrăsnela sa cu pielea, lui cea bițosă.

De urși deci nu purtam frică de tot mare, dar trebuia să fim tot mereu cu ochii în patru, să ne putem feri de ômenii cei răi

Votarea.

Hotărârile se aduc în adunările societății prin votare (Fap. Ap. 15 și 21). Drept la vot are fie care membru (Mat. 23.) și majoritatea decide. După ce în casa Domnului trebuie să fie ordine, minoritatea are să se supună hotărârii majorității (I. Cor. 14. Col. 2. Efes. 5. Pet. 5. Mat. 18.)

Primirea în societate.

„Societatea Domnului”. Înainte de a primi pe cineva în sinul său, trebuie să se convingă despre starea sufletescă a respectivului. Dacă doritorul de a intra în societate, e recomandat și propus spre primire, adunarea decide prin votare. Membrul nou are să facă mărturisirea credinței în adunarea societății (I. Tim. 6. Ev. 4. Rom. 10.)

Disciplina.

Dacă vre un membru greșește, cu iubire trebuie să fie corect și admoniat de altul, dar despre acesta nu trebuie să știe al treilea. Numai în cas de eschidere din societate are să se primescă și tracteze, ca unul care nu se mai ține de „poporul lui Dumnezeu.” (Mat. 18.)

Eschiderea.

Societatea are dreptul și datorința, ca pe aceia dintre membrii, cari nu au viață conform credinței lor. — cari calcă legile dumnezeesci, și în urma consiliilor și admonițiilor date nu se potăiesc. — să-i eschidă din sinul său. Eschiderea să întâmplă prin votare (I. Cor. 5. II. Tes. 3. Tit. 3. I. Tim. 2.). Tot societatea prin votare eschide din sinul său pe aceia, cari comit păcate scandalose și notorice și pe cari, contra promisiunii lor, recad în păcate.

Un membru eschis iarăși poate intra în societate și primirea lui se întâmplă după modalitatea de mai sus cu un singur adaus, anume acela trebuie să-și mărturisescă păcatele publice în adunarea lor. Grația acesta i-se dă pe baza celor scrise de s. Paul în epis. II. către Cor. cap 2., că e de ajuns unul atare om admoniționea dată înaintea tuturor. — („Hitvallomása és szerkezete a keresztelt keresztény gyülekezeteknek” Budapest 1892.)

Acesta e pe scurt organismul „societății Domnului”, care după unii nu trebuie să fie luată în serios; eu înse o țin foarte periculoasă pentru poporul nostru, care, pe cum un pămint în timpul unei îndelungate secete așteaptă ploie receritoare, așa așteaptă și el propovăduirea cuvintului dumnezeesc din gura preoților săi. Dacă se va predica, inima poporului se va răcori și adevărate virtuți creștinesci vor încolți, crește și întări în ea; iar dacă preoțimea nu va face destul acestei datorințe, care e prima. — predicarea „pocăițiilor” va duce de asupra terenului roditor noroiu, care va îneca și ce mai este bun.

— sr. —

„Sălbătécirea moravurilor.” — Dl. Dr. Vasile Goldiș a scris în „Trib. pop.” un prim articol, în care, în un stil vehemente sbicuieste bôla introdusă și la noi (ôre de cine? Red. U.) de a combate pe adversar, amestecând în luptă afaceri familiare. Frumos! Dar cum cei de la Arad, mai mult, ca ori cine, sufer de bôla acesta, dl. Goldiș dă și în „Unirea”, o fôie și ea „pretinsă românească”, care nu s'a grăbit a combate pe autorul unei mici broșuri, scrise contra unui profesor de la Brașov, care ar fi jurat fals în un proces de 200 cor.

Că am fi o fôie „pretinsă românească.” cum e și „Gazeta” și „Drapelul”, lăsăm să o judece marele public românesc, care ne-a urmărit în activitatea de 12 ani; — că nu ne-am revoltat pentru numita publicație, e o acuză falsă, dovadă, că nici n'am luat notiță de apariția ei. Ni se pare că alta-i supărarea dlui Goldiș; nu ne uită, că l'am prins cu plagiatul istoriei. N'avé de cât să spună, că e o sălbătécire a moravurilor și asta și eram liniștiți.

Revistă politică.

Afaceri interne. Am pomenit și noi de pretensiunile contelui Apponyi, în cauza proiectelor militare, senzația zilei, e că acestea au apărut, ca din senin în „N. Fr. Presse,” de aici s'a descărcat o adevărată furtună în cameră contra lui Singer, corespondentul numitului ziar, care a declarat, că a ajuns la cunoștința lor pe cale cinstită, Publicarea acesta a făcut mult rău lui Apponyi, care între acestea și-a retras toate pretensiunile.

Dep. Nessi, cel cu scandalurile de la Cluș, tras în cercetare, a abzis de rangul de ofițer la honvezime.

Germania. Din ordinul împăratului, flota de resboi germană, care sta în fața Venezuelei, a început blocada asupra fortului San Carlos, pricinuind mari pagube. Din această pricină Americanii sînt supărați rău și provocă guvernul statelor unite să întrevină. Din această cauză se pare, că va izbucni resboi între Germania și Statele-Unite de Nord.

Pe atunci nu erău legile atât de aspre, și ômeii cei blăstômați: hoții, noigașii și tăciunarii, nici nu mai purtau frică de ele, dacă scăpau la largul munților. Își făceau sălaş în visuniile codrilor, ca fiérelle sălbătice și de acolo ieșiau la pradă, îngreunându-și pe zi ce merge sufletele cu mai multe păcate. Dacă veneau ômenii legii să-i prindă, pe aceștia de obicei îi înșelau în vre un loc sălbatic, unde apoi ortacii lor îi puteau pușca din ascuns.

Când era vreme rea, trebuia să fim cu pază îndoită. E adevărat, că uneori acești hoți nu se fereau a da pept și cu noi, pécurarilor, dar totuși mai bine le plăcea, dacă puteau rumpe din turmă, câte un botel de oi, fără ca să porțe frică de plumbii noștri.

Și timp mai potrivit pentru ast fel de hoți, nu putea fi ca atunci, când ploua. La munte ploua nu e așa nevinovată, ca aici în sat. Căci uneori cerul e de tot senin, și cine nu cunoșce semnele prevestitoare de viitor, ar cugeta, că nu va ploua zile întregi. Dar nu trece o jumătate de ceas, și muntele se clătină de bubuitul tunetelor, vîntul cumplit stă să te iele de pe picioare, norii se rostogolesc pe pămint, și înaintea ta nu vești mai departe de zece pași. Apoi începe a curge ploua, dar plouă, ca vîrsată din cofe.

De cumva pécurarul a fost atât de nepriceput, de nu și-a strîns turma încă înaintea vijelii, după izbucnirea acesteia, nici n'are la ce se mai încerca să-și îndrepte greșéla, căci atunci e prea târziu. Nu trec de cât câteva minute, și pâraiele umflate de apă, încep a clocoti, rostogolind

bolovanii, arborii, une ori, spre durerea pécurarilor lenesi sau neînțelepți, chiar și oi.

Pe vremea mea hoții de munte tot de una se bucurau, când se ridicau vremi grele, căci atunci aveau bun prilej ași pune la cale fără frică meșteșugul pécătos. Ieșeau din vizuni, își asonțiau urechile și ascultau... Și de audeau sbierate de oi, se umplu de bucurie, pentru că sciau, că acestea ls rupte de către turmă. Oi perdute — ziceau ei — cari le-a dat lor Dumnezeu... Pécurarilor puteau apoi bate cu băta urma oilor perdute.

Eu am fost pécurar la munte mai mult de trei-zeci de ani, dar din turma mea tâlharii n'au furat nici un cârlan slab.

Odată totuși era să mă păcălescă și pe mine!

Trecură trei-zeci de ani de când s'a întâmplat acesta cu mine, dar totuși îmi aduc aminte și acum de toate aménunțele, ca și când s'ar fi petrecut numai ieri.

Încă din anul holteiei avusem un pismaș neîmpacat; acesta era să mă păcălescă.

Ômenii din ținutul nostru toți vorbeau cu spaima în spate despre el, despre Negru, cum îl porecliră. Și cu adevărat poreclă mai potrivită de cât acesta n'ar fi putut afla nime. Fața lui era cernită ca a țiganilor, părul lui lung și stufoș trecea în vînt de negru, veșmintele sale de pânză ca căldarea pe din afară. Nu din necurățenie erău acestea atât de negre, ci pentru că le podise cu unt de ôie încă de noué, după datina pécurarilor de munte. Pânza de cânepă nu lăsa să străbată apa la piele, dacă o adăpi în unt de ôie; când

e frig își ține căldură, când e cald te recoresce,

Dar cu mult mai negru era acest om ademenit de uneltirile lui Belzebub pe din lăuntru, de cât pe din afară. Sufletul lui era întinat de păcate urite; câte ucideri, câte furturi a săvîrșit, nu le-ar pute spune limpede nici el însuși.

Mie îmi era cunoscut locul, unde își afla adăpostire, dar totuși tăcui și nu-l vindui, cu toate că el, de ar fi putut, m'ar fi înecat într'o lingură de apă. Pentru că îmi era milă de acest om rătăcit și ași fi vrut din tot sufletul, să se întorcă la calea cea dreptă.

N'a fost Negru născut pe hoție; căci părintii lui au fost ômeni aleși și cinstiți. Numai sângele lui cel neliniștit și prea ferbinte l'a alungat în brațele diavolului; și apoi e lucru cunoscut, că în cine și-a înclăștat o dată, nu mai poate scăpa din ele.

După Negru, nici n'a trebuit să umble mult diavolul, căci așa se vedea, că să isbea el de ajuns după meșteșugul și uneltele lui.

Pe când era holteii nu se întâmpla în sat scărba, sfadă sau bătae, care să nu o fi început el, sau cel puțin să nu fi luat și el parte la ea. La joc, dacă zicea cineva să tragă „țiganul de-a lungu” putea-i sci înainte, că Negru, va pofti să-i zică „în băta.” Și dacă cineva să punea în horă cu el, scărba și gâlcéva era gata. Din scărba apoi Negru, trecea la bătae: să aprindea, ca un curcan și își scotea coștutul din teța șerparului.

Din această pricină toți îl încunjurău, toți se fereau de el.

Corespondințe.

DE LA ALMAȘ.

Luna Ianuar 1903.

În ziua de anul nou, în școala din Bucium, frumos aranjată spre acest scop, s'a ținut producțiunea anunțată și în „Unirea” în favorul fondului pentru „masa studenților” din Blaș. Și fiind localul cam strimt, s'a executat programul de două ori: odată pentru popor pe la 4 ore p. m. iar sara pe la 7 ore pentru cei alaiți oșpeți. În genere programul a fost foarte bine executat. Punct 1. din program a fost „Salut de anul nou”, cuvânt de deschidere, rostit din partea presidentului P. O. D. V. Pop prot, tractual. A fost o schițare mîdnosă și înflorită a trecutului nostru plin de zile negre . . . În aceste timpuri de restriște, când totul părea un mormînt, totul învălit cu pătura întunecului o rază se ivi, o rață luminosă, ce avea să lupte cu întunecul. Era Blașul „acea Mecca românească, acest leagăn și sorginte de cultură și luminare puternică”, care merită a fost să fie izvorul măririi noastre culturale, care prin bărbații, ce l-a crescut în sinul său, ca un soare luminos, și-a revărsat razele de căldură și lumină peste stratul de ghiță și întunec ce ne amorți membrele și ne împăingini ochii. În curînd după ce se deschiseră școlile din Blaș acesta deveni

„Vrăjitoarea minunată
Ce dă minți și noroc.”

Și ce a fost Blașul în trecut, aceea e și astăzi pentru neamul nostru, și ce a făcut pentru el în trecut face și astăzi. După ce ast fel arată mărirea și însemnătatea Blașului din punct de vedere cultural și al vieții noastre naționale, și după ce

Eu pe aceea vreme eram tînr, sănătos ca plumbul și tare ca un taur, nu mă sciam teme de ori ce tufa de om. Negru a băgat de samă, că nici eu nu-s tocmai babă fricosă, cu tôte că nu cântam cîrta pentru tôte nimicurile. Să și păzea a se prinde cîrtă cu mine.

Macar mie, dău, nu mult îmi păsa de mânia lui! Până când alți feciori de capul lor nu și-ar fi prins vorbă cu vre-o fată, pe care a luat-o la joc Negru, eu chiar în butul lui mă învăteam tot pe lângă Susana, pe care își pusese ochii omul acest sălbatic.

De și-a pus Negru, ochii pe Susana, și eu mi-am pus. Vedeam, că ciocotese de mînie, dar ce-mi pasă mie? . . . Îndrăsnescă numai a se prinde de mine, că-l voi învăța eu la omenie. . .

Într'o Duminecă mi s'a lăsat cam rău și n'am putut merge la joc. De așa fi mers, Negru, ar fi ramas pôte om de cinste și nu și-ar fi innegrît sufletul cu atâtea păcate. Eu de a bună samă nu l'as fi lăsat să facă ce a făcut.

După datina sa, Negru a început sfadă cu un fecior, care de rușine nu se lăsat ofîrtit. Din sfadă s'a încaerat la bătae, și Negru, orbit de ferbințala sîngelui clăcotitor de mînie își scose cuțitul din șerpar și-l impuse până în mînunchi în inima vrăjmașului său. Când și-a venit în ori din ametală, și plin de grôză a vădut ce a făcut, părerea lui de rău a fost întârziată. Mînile sale ereu pătate acum de sînge omenesc, care striga răsplătire la cer!

Din minutul acela Negru, a fost nitat cu totul de Dumnezeu și a încheat legătură cu diavolul, căruia s'a dat cu trup și cu suflet. Fiind că să temea de legi — pôte

reînprospetăză prin alese cuvinte binefacerele multe, de cari se împărtășesc și azi mulți studenți miseri, spre a le ușura trainul — și se vor fi împărtășit pôte și din cei prezenți — stăruie, ca de aci încolo convenirile sociale ale românilor de pe romantica și istorica vale a Almașului, să nu fie numai simple manifestări de viață socială, ci prin acestea să spriginescă și diverse scopuri filantropice, — iar azi cu deosebire să-și arete „dragostea de dărnicie pentru masa studenților miseri din Blaș.” Acesta a fost scopul material al acelei întruniri: de a concurge fie care cu obolul său pentru „a ajuta nesce sêracl însetați după învățură la școlile din Blaș.” Salutând oșpeții prezenți și dorindu-le împlinirea dorințelor, ce le au în anul acesta, ce a sosit — lasă să urmeze la ordine programul producțiilor.

Aceeași dragoste, același entuziasm respiră din cuvintele presidentului, care l'a manifestat și prin zelul și zisuința sa întru realizarea ideii frumoase, de a se ținea producțiunea din chestiune.

În locul 2 a urmat „Mama lui Ștefan cel Mare” poes. de I. Popșu, declamată de dăora S. Marian Inv. în Nireș. A fost declamata foarte bine, mai ales a cuprins pe toți de duioșie rostirea cuvintelor rugătoare ale lui Ștefan către mama, sa de ai deschide porța cetății, precum și răspunsul plin de virtute română, dat de mama acestuia rostite cu atîta sentiment din partea declamantei.

P. 3. a fost poes. „Sum vînător” cântată de corul învățătoresc, instruat de dl Victor Pop stud. cl. VII. g. fiul protopopului tractual. Durere, că dînsul n'a putut fi present la acea producțiune, spre ași vedea fructul ostenelelor sale, și spre a dirigia corul instruat de dînsul. În locul

și diavolul l-a mai stat într'ajutor cu sfaturile sale perđetore de suflete — a fugit la munți și s'a făcut tîlhar.

Eu ajungînd la vîrsta cuvenită am pășit cu Susana, înainte altarului și am cerut binecuvîntarea slugii lui Dumnezeu. Acesta s'a întimplat în căslegi, opt luni după mórtea făcută de Negru. Pe la Ispas mi-am luat remas bun de la nevastă și am plecat cu oile la munte.

În turma noastră aveam o mie de oi, de cari purtam grija șesă pécenari. Toți omeni în putere și cu inima la loc.

Din tăcerea munților gîndurile mele rătăciau la Susana; de Negru, uitasem cu totul, căci nici odată nu mi-a venit în minte.

Dar s'a îngrijit ei să-mi defe de scire, că și el mal trăese încă.

Într'o zi remasei la stîna să ajut baciului a tăia lemne și a sfărma brînză.

Cînd de odată, iata frate, că se ridică o vreme de gîndeal, că a sosit sfîrșitul lumii. Plôea curgea ca pe vremea potopului, codrii resunau de tunete, fulgerii scilipeau unul după altul la schinteile, ce sar de sub ciocanul faurului.

Baciul nostru era om bătrîn și aședat la minte. Inte scose din ladă mătîșore sfîntite în Dumineca florilor, puse cărbuni pe o lespede de piatră și afumă tótă stîna.

(Va urma.)

dsale corul a fost condus de teologul de Sibiu S. Cure.

A urmat apoi un monolog, destul de bine predat din partea dlui E. Ban Inv. rezervându-și locul, de a se afirma de bun cântăret în p. 7. delectându-ne prin frumoasa-i voce, cîntînd solo o parte din „Restnetul Ardealului.” P. 5 a fost „Unită mamă colo în sat”, executat de cor. P. 6. a fost o declamare. Dl E. Timbuș Inv. în Agriș în portul românesc de pe Têrnave „purînd opiniei, suman, ițar și cușmă” cu pene de curcan, ni se presintă pe bivă spre a declama poes. „Peneș Curcanului” de V. Alexandri. Mai ales cînd s'a executat programul pentru popor îți era mai mare dragul a vedea entuziasmul, ce-l cuprinsese pe țeran la înfățișarea sa în port românesc, și a auzi după declamare convorbirile lor despre gloria și vitejiile străbunilor. Declamarea a fost foarte bună.

A urmat apoi în p. 8. piesa teatrală „Cinel-Cinel” vodevil de V. Alexandri. În cât e pentru alegerea piesei, părerea mea e că n'a fost chiar nimerită din motivul, că pentru alte timpuri și alte împrejurări a fost făcută piesa respectivă, cari la noi nu sint și nici n'a fost. Conced, că în privința pieselor teatrale moralisătore, acomodate pentru poporul nostru de aici, stăm cam rău, făr apoi totuși nu e lipsită cu totul literatura noastră de piese acomodate. Și dacă totuși s'a ales piesa din chestie — după cum am auzit — cauza a fost aceea, că fiind timpul prea scurt și împrejurările nu prea favorabile, de a câștiga piese teatrale, din cari să alégă una acomodată, necesitatea a adus cu sine de a remănea pe lângă piesa amintită. De alt cum și această după cum m'am convins mai tîrziu și-a avut efectul său bun, la ce a contribuit mult dibăcia diletanților. În special s'a distins în rolul său Sandu (N. Maxim Inv.) și Graur (I. Illea Inv. în Têud); Sandu a reprezentat fidel pre vechiul boier moldovenesc, care ținea morțiș la datinile plantate de ciocoi în sinul boierimei, pentru care „îghemoniconul boieresc” era lege sfântă. Toți — atît cei ce au fost în stare a pătrunde greutatea rolului său, cît și cei ce au judecat după simpla înfățișare, au ramas încantați de modul cum s'a jucat rolul. Dintre toți a mai plăcut Graur, care cu gesturile, mimica, purtarea sa, a captivat pe toți, de câte ori se înfățișa pe bină toți îl urmăreau cu cea mai mare atențiune tôte mișcările, tôte vorbele, provocând tôte acestea îndestulirea și risul celor prezenți. Las, că și rolul a fost de atare natură, dar și persoana a fost acomodată rolului. Dovadă, despre simpatiile și îndestulirea publicului cu achitarea rolului său servește rechemarea dînsului pe bină, între aplause egomotose. Florica (dra E. Gozman Inv. în Bucium) încă și-a achitat pe deplin rolul; a reprezentat fidel fata de țeran simplă, naivă și sentimentală. Între rolurile principali a fost și rolul Smaranditei (dra A. Marincaș) nepoata lui Sandu — fată vială și astută, carea prin apucăturile sale a fost în stare să-l facă pe Graur să creadă, că ea e fată de țeran simplu și așa a se purta și față de el, pe cînd Tincuța (dra S. Marian) a reprezentat cu succes fata de boier mai delicată, pe carea prezenta țeranilor o indispușea și o intimidă. Impresia cea mai plăcută a făcut-o asupra publicului presen-

tarea pe bină a dşorelor amintite pe cum și a dşorei S. German în costume naționale, tot asemenea și a țaranilor, un grup de învățători, înfățișare reclamată de alt cum în forma aceea de însăși natura piesei.

P. 9. din program era o „doină” cântată de dna E. Cesarian din S.-Mibailunguresc (de lângă Cluș). Cel ce o cunoștea de mai înainte cu nerăbdare aștepta să-l audă vocea melodiösă și plăcută. Iar cel ce nu auziserăm până acum, am rămas încântați, după esecutarea acestui punct. Recunoștință deosebită i-se datorează, căci n'a pregetat a se prezenta la această producție din o depărtare așa mare, și a lua asupra-și angajamentul de a concurge cu darul, ce i-s'a dat la reușita acestei producții.

Punctul ultim din program a fost „cuvînt de închidere” ținut din partea dlui Dobocan inv. în S. Georgiu în care mulțămesc celor de față pentru participare și mai ales persoanelor străine de corpul didactic, cari de bună voie au primit ceva rol în esecutarea programului.

A urmat apoi joc animat ce a ținut până dimineața la 6 ore.

Public a fost — pot zice relative — destul de numeros, dar totuși nu în așa mare număr, după cum se aștepta și se convenia, căci cel mai mulți, cari aveau datorința morală de a se prezenta au lipsit cu totul. Nu face onoare acesta mai ales preoțimei tractuale; carea a fost mai slab reprezentată, căci afară de preoții locali, doi preoți, din imediata apropiere: preotul din Bogdana și din Răstoilul-mare și preotul Păpărie din Tăuș, nici unul n'a participat și în același timp, pe cât știu, nici unul nu s'a socotit de datorința morală de a contribui cât de cât spre scopul filantropic al producției. Oare neparticiparea dîșilor a cauzat-o timpul nefavorabil numai ori dor și o dosă bună de neinteres și indolență? . . . Venitul curat al petrecerii a fost 30 cor. 60 fil. sumă carea s'a și transpus la Administrația casei centrale din Blăș. Peste prețul de intrare au solvit: Vas. Pop. prot. 3 cor. Teod. Cezarean 2 cor. Ioan Negrean 40 bani Nikolajevics pretor 70 bani, Halászi veterinar 40 bani.

Mult a spriginit reușita producției familia preotului din Bogdana și în special dra Anuța, acesta zelösă fiică de preot „plină de entusiasm nobil, cătră tot ce e nobil, cătră tot ce e românesc” după cum s'a exprimat presidentul în cuvîntul de deschidere; nu mai puțin a zelat familia medicului cercual din Bucium Dr. I. Fărcaș, a cărui casă a fost deschisă pentru toți oșpeții, și care s'a îngrijit mai mult pöte de cât toți, de aranjarea localului. Depărtarea lui din cercul acela, ales fiind acum de medic la spitalul comitatens din Zălaș, a lăsat adînci regrete în toți, nu numai în inteligența din cerc, ci chiar și în poporul de rënd, care puțină nădejde care acum, de a mai avea medic român.

Acestea am aflat de bine de a se raporta despre producția menționată, de o parte spre a se vedea, ce pöte face voința rezolută, și de a servi acesta de indemn și altora, de altă parte de a constata și indiferentismul celor chemați de a sprijini întruniri de natura acesteia și așa a se

vedea cât de îngustă e și scuza puținului progres ce-l vom fi făcut prin provocarea apröpe banală la vitregimea trecutului nostru, carea adevărat, că esplică puținul progres făcut întru ridicarea poporului, dar scuza numai în parte.

Unul dintre cei de față.

Noutăți.

„Tribuna” va avea de odată trei procese de presă, cari se vor petrece în zilele de 5—7 Faur la curtea cu jurați din Cluș. Aparător în toate procesele va fi ad. Dr. Casin Maniu.

Fondul subsidiar al preoților archid. a primit 15 cor. de la On. *George Florian*, Sănger. On. *Valer Maior*, preot în Șorostin, și soția *Silvia*, n. Pop. suma de 2 cor. întru amintirea repaus. *Gregoriu Maior*.

Masa studenților. Sîntem în plăcuta pozițiune de a putea împărtăși iubiților noștri cetitori, că fondul pentru înființarea unei mese a studenților de la gimnasiul din Blăș, la sfîrșitul anului trecut a avut o avere de cor. 6065.69. în hărul de valoare (depuneri și acții) și cor. 628.87. numerar, și în total de cor. 6694. 56. O cifră destul de considerabilă adunată mai mult creșterese. De alt cum, de la apariția nriui trecut au mai încurs următoarele colecte: *Ștef. Radic*, Petroșeni. 6.90. *Ioan Marian*, Beldiș. 12 cor. Ofic. paroch. *Turdașul-rom*. 2.80. Ofic. paroch. *Nandra*, 8.40. *Nic. Petruța*, Beliöra. 2 cor. *Teod Avram*, Biertan. 4 cor. *Nic. Pop*, Săcal. 4 cor. *Ioan Trif*, Tăuș. 2 cor. *Vas. Gruia*, Cisteiul-rom. 4.30. *Ioan Oros*, Sadu. 5 cor. *Luca Stan*, Scurducs. 4 cor. *Emil Pop*, Ciștelec. 4.60. *Is. Alesandru*, Cs.-Szt.-György. 3 cor. *Ales. D. Donescu*, Waslab. 20 cor. *Elie Câmpean*, Gy.-Szt.-Miklos. 10.45. *Ioan Popeneciü*, Blășel. 15 cor. *Ștef. Boros*, Cs.-Szt.-Iván. 14.80. *Ioan Andreiü*, Chechiș. 3 cor. Ofic. paroch. *Telec*, 11.60. *Teod Rus*, Seplac. 4.20. *Mihai Hodörnäu*, Pata. 4.20. *George Florian*, Sănger. 5 cor. *Alie Drăghiciü*, Bărbăteul. 12.20. *Pant. Vălean*, Căpëlina. 5 cor. *Aurel Poruș*, Dezmir. 12.06. *Ioan Moldovan*, Medias. 14 cor. *Nic. Simu*, Uioara-sup. 5 cor. *Dion. Morar*, Juriu. 6 cor. *George Suciu*, Indol. 16.48. *Vas. Micu*, Palatea. 8 cor. *Dem. Metea*, Acintiș. 8 cor. *Nic. Pop*, Hașag. 4.90. *Ilie Șerban*, Fizeș. 12.30. Ofic. paroch. *Secuieui*, 20 cor. Ofic. paroch. *Șard*, 8.50. *Ștef. Colcer*, Dîmb. 16.60. *Valer Rus*, Tothaza. 2.24. *Ioan Blaga*, Ghirisoil-rom. 6.34. *Tr. Hădărean*, V. Cămarăș. 2. 20. *Aron, Domșa*, Șeica-mare. 18.50. *Part. Grama*, Miheș. 5 cor. *Ales. Biian*, Berchies. 2 cor. *Vas. Saltelechi*, Baröș. 5 cor. *Cand. Cristea*, Spalnaca. 5.30. *Mich. Hodörnäu*, 2 cor. *Ioan P. Pëcurariü*, Tür. 6 cor. Ofic. paroch. *Aiudul-sup.* 4 cor. Ofic. paroch. *Copand*, 7 cor. *Isid. Barbu*, Pagida. 24.80. *Ales. Bugner*, Noul-rom. 2.60. *Is. Cheșian*, Hăraștas. 8 cor. *Ales. Boer*, Jacod. 3 cor. *Bas. Dancea*, Garbovița. 10 cor. — iar contribuiri de la *Dr. Ioan Pop*, medicul de ștab. Brașov, 50 cor. Parochia *Copăcel*, vic.-Făgăraș. 16 cor. „întru amintirea repaus. vicar *Bas. Rațiu*.” Inst. „*Bogșana*” din Bogș. 10 cor. — ca rëscumpărări de felicitări: *Aurel Poruș*, Dezmir. 3 cor. *Ioan Vêrtan*, Dezmir. 2 cor. „*De la câmp*” 1 cor.

Aviz. Atragem luare aminte a medicilor români asupra concursului deschis până la 15 Faur n. pentru ocuparea postului vacant de un medic cercual în Buciumi. (Vărmezö com. Szilágy) emolumentele sînt: salariu 1209 cor. cuartir 200 c. vectură 600 c. din vaccinat 380—450 c. apoi venite din apotecă (házi gyógytár) și din vizitarea

morboșilor, evaluate în cel puțin 1000 c. Suplicele ajustate legal cu provocare la Nr. 206—903 pretorial, sînt a se adresa prim pretorului Tarpai Miklós în Ziláh, resp. oficiului pretorial. După ce postul acesta și până acum a fost ocupat de un român, ar fi de dorit, în interesul populației din acele părți, cari și pe viitor să-l ocupe tot un român. Pentru informații mai detaliata, cei interesați ar face bine să se adreseze harnicului nostru protopop din Sängeorgiul-de-Meșes. (Meazos-Szt.-György p. Vărmezö) Preaonor. Vas. L. Pop.

Programul de lucru al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului” pe 1903. În scopul cunoșterii referințelor economice ale populației de la sat, se vor ține întruniri agricole în comunele: Brad, Vale, Turnișor, Rehău, Dobârca, Noul-săseș. Ruscior, Șura-mică, Avrig, și Sășăuș. În scopul promovării culturai vitelor se va ține o expoziție de vite de prăsilă în comuna Racovița, iar în comuna Poiana se va ține o expoziție de oi de prăsilă. O vițea rassa „Pizgaü” curată și eventual și alte animale de prăsilă, se vor dărui școlii practice economice din Seliște. În scopul culturai pömilor: în primăvară se vor distribui între membri pădureții de meri, peri, pruni, cireși, gutui etc. Membriilor cu locuința în comuna Fofeldea li-se dărnicește câte un oltos măr pătul, plantat în grădina fie cărui. Se vor cănta căi și mijloce în scopul punerii în lucrare a captorului de uscat pöme sistem „Cazenile” zidit în Seliște. Cursul de altoit pömi se va ține în comuna Orlat. În primăvară se vor distribui unelte pentru altoit și semințe de plante folositoare. Comitetul tot odată mijlocește pentru ori și cine i-se va adresa procurarea de semințe mai bune și mai leștine. Se vor împărți între membri öne și galițe de sol ales. Tovărășii agricole și însoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen vor fi rugate a face raport despre activitatea dezvoltată în 1902 și a transpune socotelile pe 1902. În același timp comitetul va insista pentru alcătuirea de asemenea așezăminte și în localitățile, în cari până în prezent de acestea nu există. Se va lucra pentru completarea albumurilor de cusături și țesături cum și a albumului tipărit și pentru răspândirea acestuia. Doritorilor de a se folosi de mașini și unelte economice — li se vor da spre folosire mașina de sëmënat, grapa de muschiü și alte unelte economice. Cultivătorii de albine vor primi cojnițe și alte unelte ținetöre de agricultură. Se va adresa cererea la înaltul minister pentru pădureți, altoi etc. Iar on. direcțiune a institutului de credit „Albina” va fi rugată a ne vota ajutor bănesc. Se vor reedita cărțile edate de reuniune și epuizate și se vor edita și alte serieri economice folositoare. Comitetul va lucra pentru organizarea școlii practice economice din Seliște. Adunarea generală a 15 se va ține în comuna Săcel. Sibiu, 17 Ianuar n. 1903. Pentru conformitate Victor Tordășian, secretar.

Petreceri. Măne sara se va ținea la noi balul reuniunii pompierilor voluntari. — Reuniunea gr. cat. de cântări „Concordia” din Oravița-rom. va aranja Duminecă în 1 Februar 1903 st. n. concertul împreunat cu teatru sub conducerea dlui Ioan Bogdan, învățător. După producțiune joc.

Atragem atențiunea stimatilor noștri cetitori asupra inseratelor noastre, de mare folos pentru unul fie care.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

EMINESCU și COȘBUC.

— Note comparative. —

(Continuare.)

Nu ne lămurește deci pe deplin nici ipoteza, că pesimismul lui Eminescu, ar fi de natură curat organică, nici Schopenhauer.

Vine d. Gherea, și ne spune, că Eminescu, în fond e optimist, iar pesimismul ce transpiră din întregă creațiunea lui poetică, este rezultatul influenței mediului social,¹⁾ înțelegând sub această influență: sfărmașarea iluziilor, corupția socială, mijlocul social păcătos.

Sub »sfărmașarea iluziilor«, credem, că nu ne abatem de la adevăr, dacă înțelegem, două lucruri, asupra cărora criticii și biografil lui Eminescu păstrează de alt cum o adâncă tăcere: miseria și lipsa credinței.

Dl. Maiorescu ne spune,²⁾ că Eminescu a avut în tot de una, cât i-a trebuit pentru ca să trăiască, în accepțiunea materială a cuvântului.

Afirmarea acesta eufemistă este combătută, între alții, de chiar poetul însuși.

Dl. Petra-Petrescu, într-o conferință a d-sale »Din juneța lui Eminescu.«³⁾ citează o scrisoare a unui anumit Grigore Dragoș — coleg de studii al d-sale — în care acesta face următoarele destăinuirii relative la întreținerea lui Eminescu în Blaș: »Eminescu era un june compact, față brunetă, ochi negrii, păr mare, retezat, se trăgea în negru, voce grosă bărbătescă. Om închis de la natură, umbla mai mult tot singur. . . Semnele deserațiunii se vedeau în față, în umblet, în vorbă. . . Avea aparința unui om vagabund și paremi-se, de așa îl ținea și corpul profesoral din Blaș, cu atât mai virtuos, că el avea mare antipatie pentru studiile gimnasiale. De aici a urmat, că în Blaș nu a făcut nici o ispravă. Mânca multe pome, dar le mânca de fôme. Flămândia cu ziua de cap. Nu era mirare, că era așa desperat. Îmi spunea, că are nisce frați, cari îl mai ajuta cu ceva. Din compătimire mi-am fost pus ochiul pe el și-l mai îmbucătăriam câte cu ceva, că după cum scii, eram credincier la masa profesorilor și când îmi mai rămânea câte ceva, îi dam. Mi se rupea inima de dînsul, unde-l vedeam cum umbla de destrămat și flămînd, în periodul ultim, că mai înainte nu sciam, pe unde a stat și cum a trăit. »Nu țî-a mai ramas ceva,« îmi zicea sormanul, cu o față plină de compătimit. (?) Mai bine de o lună l'am ocrotit pe la mine. Venea sara, cina, și se suia în podul grajdului, până-l rupea fôme.«

Aceste se întimplău, după cum d. Petra-Petrescu își aduce aminte, în primăvara anului 1866 — anul nașcerii lui Coșbuc —

Din Blaș, Eminescu a plecat la Sibiu, unde s'a întâlnit cu d. Nicolae Densușan, pe atunci student în drept la facultatea din Sibiu. Iată cum descrie d. Densușan, impresia, ce Eminescu a făcut-o asupra-i:⁴⁾

»O spun, nu în desonorea acestui om, ci pentru cunoșcerea crudei sale sorți, că, în adevăratul înțeles al cuvântului, curgeau sdrențele de pe el. Abia se mai vedea pe la gât un mic rest de cămașă neagră, iar pieptul, de sus până jos era gol, și cu mare necaz cerca bietul om să-și acopere pielea cu o jachetă ruptă în toate părțile, sdrențuită de la mâneci până la cote, și cu nesce simpli pantaloni sdrențuiți din sus și sdrențuiți din jos. Era într'adevăr durerosă înfățișarea esternă a acestui tiner, și atunci am zis în mine: cumplită miseria a trebuit să sufere omul acesta în viața lui încă atât de fragedă! Și cu toate, că el se afla în costumul celei mai crude suferințe, își zimbăia într'una, ca și când întreaga lume ar fi fost a lui.«

Ast fel ni se prezintă Eminescu la 19 ani.

Și la 10 Novembre 1887, cu un an și jumătate înainte de morțe — înainte de încoronarea lui de geniū — scrie însuși unui amic ast fel:¹⁾

»Vin a Vă ruga să Vă aduceți aminte de mine, de lipsa aprôpe absolută de mijloce de subsistență, în care mă aflu. Dacă Vă este cu puțință de a-mi veni întru ajutor, Vă rog a o face cât de curînd, căci cea mai neagră miserie mă amenință.«

Scrisoarea acesta e foarte clară, și nici pe lângă cea mai mare bunăvoință nu o putem interpreta în sensul cuvintelor dlui Maiorescu.

Eminescu a îndurat miserie; să o recunoscem macar după morțe-i, ispășind cel puțin prin posthumă părere de rău greșala, ce nu mai se poate repara. . .

Dacă ceva a avut o influență fatală asupra creerului lui Eminescu, fără îndoială a fost amestecul în valurile politice, încredințându-i-se redactarea »Timpului.« »El, care era naivita tea personificată — scrie d. A. D. Xenopol²⁾ — pe cum sînt toate geniile literare, el a luat politica la serios, a pus în ea totă pasiunea sufletului, s'a entusiasmat într'adevăr de ideile, pe cari le susținea, a urit în adevăr pe adversarii lui și-a pus inima lui cea nobilă și mare de poet în serviciul unui vînt schimbător; puterile sale intelectuale s'a măcinat în o luptă sarbedă și fără folos.«

Eminescu a fost a te u.

N'avem de gînd a face apologie credinței, ne restringem numai la întrebarea, că ore lipsa credinței contribuit-a ori ba, la concepția lui pesimistă asupra vieții?

Literatura secolului al XVIII-lea — Voltaire, Diderot, St. Evremont — respîndesce în juru-i spiritul necredinței și al îndoielii. Și »veacul luminii« potențază necredința acesta și o scoboră din capetele gânditorilor, la mulțimea de pe stradă, care, însătată de fericire, o sôrbe, fără să-și dee sama, că de odată cu credința, își sôrbe cea mai curată fericire — singurul razim, ce o susținea în zile de restriște. Caracteristica acestei sete de știință este: distrugerea. Întâi să zdrobim și să

distrugem totul, ca din ruinele lumii celei vechi, să alcătuiem o altă lume mult mai fericită. Cu ce furie s'a năpădit și auzgduit temelile, fără să-și dea sama, că, pôte, vor rămânea îngropați sub ruinele lor. Și după ce Știința atot puternică a izgonit credința de pe tronul ei de stăpânire, omenimea stă crucită și mirată, că ceasul mult trimbițat al promisișei fericiri tot mai întârzie. Privesce cu orôre, la bisericile pustii și la altarele părăsite; înțelege, că, în definitiv, n'a făcut de cât a distrus; în vreme ce slăvita știință nu-i oferă nici un razim, unde să-și plece capul. Orisonuri vaste i-se deschid, trebuie să mîrgă înainte, fără a ști unde anume — și, fără voie privirea i-se întôrce spre mormanul de ruine, și înțelege — fără a avea sinceritate s'o și mărturisescă, — că sub mormanul acesta de sfinte ruini și-a îngropat cel mai nedeslipit tovarăș din vremuri de fericire, cel mai puternic ascendent etic: credința.

Fiii veacului luminii pot să facă ochi mici și să privescă din înălțimea lor științifică cu un zimbet ironic la străbunii lor naivi și credincioși; aceștia înse, la rîndul lor, pot să-i întrebă tot pe atât de îndreptății: bine omeni buni, sînteți, cu știința voastră înaltă, mai fericiti de cât noi? Si dacă nu sînteți, ce folos atunci de atata amar de știință?

Întrebî, tinere — scrie Bougaud, în volumul prim al operii »Creștinismul și veacul nostru« — pentru ce țî-e așa de pustie lumea asta? Ascultă ce zice un camêrad al tîu: »Sintem nefericiți; pe vasta întindere a îndoielii, rătăcitori căuăm, ca și Israîl cortul odihnei, dar lipsiți de profeți și de stea conducătoare, nu scim unde să aflăm repaos pe această pustietate nemărginită. Pentru aceea ne plictisim, ne sbatem sub povara patimilor și demonul întunerecului, sinuciderea, dôrme pe pernele noastre, saū ne alungă, în întunerecul nopții, pe maluri de rîuri. Nu mai avem o bază statornică, unde să ne aruncăm anghira. Sintem pierduți, nu mai avem putere asupra simțurilor noastre, nici conștiința propriilor noastre forțe. Ne îndoim chiar de existența noastră efemeră, în această vale a plîngerii, și, în contemplarea propriei noastre vieți, ne opintim ca bolnavul de friguri, care deșteptându-se exclamă: Ce însemnă visul acesta?«¹⁾

»De odată cu isgonirea credinței, reînvie sphinxul anticității — continuă Bougaud — și persecută omenimea. După calculul medicilor, cel puțin jumătate din omenime morde de mahnire; un poet spune, că desperarea îi omoră. O, copiii veacului acestuia sînt foarte bolnavi! Sinuciderile se înmulțesc, alienarea e tot mai deasă; melancolie pretutindenî; disgust, sfêșietor disgust copleșesce spiritele cele mai distinses, ca să le pregătescă pentru desnădejduire, decadență morală, ori sinucidere«²⁾

Faust-ul lui Goethe, în cea mai înaltă însătare după știință, rămâne adînc emoționat, când aude clopotele sunând de înviere și cântările sfinte, în cari și el credea odată:

¹⁾ I. Gherea. Studii Critice. vol. I. p. 121.

²⁾ Titu Maiorescu, op. cit. p. 296.

³⁾ Cf. »Familia« din Oradea-mare 1900 nr. 1.

⁴⁾ Cf. »Familia«, 1900, nr. 2.

¹⁾ M. Eminescu. Proză și versuri, Iași 1890.

²⁾ M. Eminescu. Poezii, Iași 1893. Ed. Frații Șaraga.

¹⁾ Lettres à Mârcie, lettre IV. p. 194.

²⁾ Ibid.

Was sucht ihr mächtig und gelind.
Ihr Himmelstöne, mich am Staube?

Dies Lied verkündete der Jugend muntre
Spiele,

Der Frühlingsfeier freies Glück;
Erinn'ung hält mich nun, nicht kindlichem
Gefühle,

Vom letzten, ersten Schritt zurück.
O tönet fort, ihr süßen Himmelslieder!

Die Thräne quillt, die Erde hat mich
wieder!

Aceeaş idee o aflăm în »Melancolia»
lui Eminescu, acelaş adînc regret, pentru
perderea credinţii.

Credinţa zugrăveşte icônele 'n biserică
Şi 'n sufletu-mi pusese povestile-î feerică.
Dar de-ale vieţii valuri, de al furtunei pas,
Abia conture triste şi umbre aū mai
rămas.

Şi cât de sinceră e dragostea poetu-
lui nostru pentru toţi Mumulenii, Chichin-
dealii şi Danilii, şi cât de mic şi de ne-
trebnic se simţeste în faţa lor — ei, care
ia lăsat pe toţi departe în urmă — numai
şi numai pe motivul, că generaţia anterioară
credea în scrisul ei, în vremea ce epigonii
necredincioşi de astăzi, cărora însuşi le a-
parţine, nu sint de cât

... Simţiri reci, harfe zdrobite,
Mici de zile, mari de patimi; inime bē-
trîne urite,

Vol credeaţi în scrisul nostru, *no! nu*
credem în nimic.

În versurile aceste, poetul, cu adevē-
rat condei artistic eternisează Rubiconul
care desparte lumea nouă de lumea veche.
Generaţia de azi, înţelege prea bine, că
viaţa fără credinţă n'are nici un rost, dar
e prea mândră, sau prea încăpătinată să o
mai caute, priveşte dar din când în când
în urmă cu un regret, pe care nu bucuos
şi-l mărturiseşte — şi trece înainte cu
fruntea ridicată, fără ţintă, fără speranţă şi
fără bucurie!

Ast fel îşi închipue Turgheneff, că
trec pe câmpiile Elisee, umbrele morţilor;
ast fel le vede şi Eminescu;

Vēd vise intrupate gonind după vise,
Pân' daū în morminturi, ce aşteptă
deschise.

Cum era să nu devie pesimist un
suflet atât de distins, care era prea mare,
să se îndestulască cu rostul efemer al plă-
cerilor vieţii şi prea mândru să se închine
unui Dumnezeu, la a cărui cunostinţă n'a
fost capabilă să-l înalţe nici educaţia, fără
sistem, de care s'a împărtăşit, nici mediul
social necredincios, în care a trăit?

Resumând: germenul înăscut al bōlei,
miseria, decepţiile pe cariera de gazetar,
necredinţa — toate aceste resfrānte prin
prisma filosofiei schopenhaueriane, pot
stōrce de pe buzele celui mai optimist om
celebra întrebare a lui Hamlet:

Şi apoi cine ştie ce este mai bine
A fi sau a nu fi? ...

Fondul prim idealist al talentului lui
Eminescu, l'a ferit de a trage ultimele con-
cluzii şi tocmai de aceea Eminescu ne pare
adese ori nelogic şi neconsecuent (dacă
peste tot putem cere poetilor consecuenţă!)
Un pesimist consequent ar uri şi ar dis-
preţui viaţa întrégă — ca Schopenhauer,
bună-ōară. Eminescu inse, care pentru
present avea losinca »ce e val, ca valul
trece,» iar pentru viitor »nu spera şi nu ai
teamă,» se estiază pentru trecut până întru
al apoteosa.

Căldura idealismului, ce licăria sub
mormanul de decepţii, trebuia cheltuită ōre
cum. Şi, în mod necesar, Eminescu proiectē-
ză totă căldura idealismului lui asupra
trecutului într'aurindu-l într'o dulce şi
mângăitoare lumină, ca un grandios şi in-
duioşetor apus de sōre.

Ast fel este figura lui Mircea din
satira a treia, care, în fantasia poetului,
iea proporţii legendare.

Idealismul lui Eminescu se asemănă
cu valorile limpezii ale părăului, cari dând
de zăgaz, se opintesc . . . se opresc . . . pe
urmă se întorc înapoi; ast fel idealismul
lui Eminescu opintit în sbor de miseriile
şi decepţiile prezentului, se întōrce spre
trecut, spre mōrte.

Eminescu simte adînc miseriile vieţii
dar — şi aici se vedeşte efectul fatal al
lipsei de credinţă — nu simte trebuinţa de
a lupta în potriua acestor miseri, spre a
realisa o viaţă mai frumoasă, mai morală şi
mai fericită. Revolta lui e mai mult pasivă,
melancolică, resignată.

Deci cum voeşti tu poţi urma cărarea
Fii bun şi mare, ori pătat de crime
Acelaş praf, aceeaş adîncime
Şi moştenirea ta şi-a-tot: uitarea.

Pentru a apreţia efectul desastros, ce
ast tel de idei desnădăjduite, pot săl aibă,
ales asupra tinerimii, nu ne vom provoca
la criticul anonim din Blaş — căruia i-se
contestă, cu mult nedrept, chiar şi bună
credinţa — ci vom lăsa să-l apreţieze, însuşi
d. Gherea, unul din cei mai sinceri admi-
gatori ai poetului.

»Ne e teamă — scrie d-sa¹⁾ — că
mulţimea de tineri slabi de fire, cari şi
aşa n'au destulă putere de împotrivire, în
faţa unei vieţi, în care se cere putere şi
statornicie bărbătescă şi ideal înalt, vor
fi desarmaţi; şi mai mult teamă ne este,
că mulţi tineri vor fi şi mai desarmaţi prin
plāngerile tânguioase ale poetului, prin re-
tragerea lui din luptă.»

(Va urma.)

Al. Ciura.

CRUMIRUL

sau

călăuzul prin deşert

de K. May.

—◆◆—

(Continuare.)

»Ce?»

»Ea a ieşit asară dinaintea cortului, şi
Abu 'l Afrid a vrut s'o înghită —»

»Allah illa Allah! Despre asta nu
sciū nimic!»

»Înse emirul cel străin a mântuit'o.
O, arată-mi-l, ca să-i pot mulţami!»

»Acesta este emirul din Germania,»
zise el, arătând spre mine. »care a omorît
pe Abu şi Omm el Afrid.»

Atunci cel alalt îmi apucă mâinile.

»Domnule.» strigă el. »eū sum Omar
Altantavi, şeicul Meşeerilor de la Aïun şi

¹⁾ I. Gherea: Studii critice, Bucureşti, 1890,
I. p. 130.

Kamnda. Tu ai scăpat viaţa ficel mele;
ceremi viaţa, şi ţi-o daū!»

»Este adevērat?» mă întrebă Mohamed.

»E drept, că eū am puşcat pe Abu 'l
Afrid, când acesta a vrut să sfâşie pe Glu-
meilah, rosa de la Aïun.» respunseiū eū.

»Şi astăzi m'ai mântuit pe mine de la
mōrte, domnule! Fie lădat Allah, care te-a
condus în cortul meū. Mie inse nu mi-ai
spus nimic; vină în cort şi povestese-mi
întimplarea!»

»Permite-mi mai întâi, să mă conving,
dacă în absenţa noastră crumirul n'a comis
vre-o trădare!»

»Ce se fi făcut!»

»Despre care crumir vorbeşti?» se
informa Omar Altantavi.

»Saadis-el-Chabir din despărţemintul
Dedmaca.»

»Domnule, nu te supēra, dacă-ţi spun
o veste rea!»

»O veste rea? Vorbeşti!»

»Acest crumir a plecat!»

»A plecat? Imposibil! El a fost păzit!
A jurat, că va rămēna aci!» strigaiū eū
însipăimēntat.

»A plecat. Eū am trimis înainte un
sol, carele se anunţe sosirea mea. La vestea
acēsta ōmenii din sat se bucurară şi veniră
întru întimplinarea mea, ca se mă salute cu
o fantasie. Nici unul nu remase în sat, nici
cel treizeci de Sebira. Ei se gândiau numai
la mine, nu şi la crumir, şi când am ajuns
în sat, el era dus.»

»Singur?»

»Cu Mochallah, fata cea prinsă.»

Eram iritat peste măsură şi-mi venia
mai bine să mă urc pe calul meū, şi să me
leau după dînsul, am trebuit inse totuşi să
mă informez mai departe: »Ce cal are el?»

»Allah să-mi ierte vestea cea rea, ce
trebuie să v'o spun! ōmenii inse se temură;
ei mi-au povestit totă întimplarea, şi m'au
rugat se v'o spun vouē. El e călărit pe
Iapa cea albă, iar fata pe murg. Femeile
l-au vōzut. Fata era legată şi cu scăluş în
gură.»

»Pe murg?» întrebă Mohamed-er-Ra-
man. »Pe care?»

»Pe al tēū.»

Şeicul remase incremeuit de spaimă;
murgul era calul sēū favorit şi avea aceeaşi
valōre, ca şi Iapa lui Ali. După aceea inse
el iarăşi recăpata viaţă. Cu o singură să-
ritură el a fost în cort şi la moment rea-
păru cu toba în mână. Peste două minute
toţi bărbaţii din sat erau adunaţi aci.
Câteva întrebări scurte aū fost de ajuns,
ca se ne desluşescă situaţiunea.

Îndată după plecarea noastră sosi un
Meşeer de la Aïun şi a anunţat, că Omar
Altantavi vrea să vină ca ōspe în sat.
Acest şeic era tare iubit aci, şi de aceea
sosirea sa a însufleţit pe toţi bărbaţii se
înceneze o fantasie. Nici unul n'a vrut să
rēmână în sat, chiar şi crumirul li însoţi.
Pe drum acesta declară, că el vrea să caute
pe şeicul Mohamed-er-Raman, ca să-l în-
sciinteze despre sosirea fratelui sēū. La
acēsta nu s'a gândit încă nimeni până
acum, şi de aceea l'aū lăsat se plece. De
ōre ce Hamemu-il rēmaseră lângă trupă,
ast fel nimeni nu suspiciōnă nimic.

El inse îndată ce li perdu din ochi,
grăbi direct spre sat şi a înşēnat murgul

șeicului, fără ca să-l fi observat vreo femeie. De o dată înse se auzi un țipet și când se uită să vadă de unde provine acesta, zăriră pe crumir, carele grăbia spre cal, cu Mochallah în brațe. Femeile au voit să-l rețină; când înse el le amenință cu armele. Iși perdură curajul. Acum el a virtut un scâls în gura fetel, a legat-o pe cal și a mai luat încă și un sac cu curmale. După aceea a plecat în direcțiune sudică, spre muntele Tibnaș.

Intr'aceea Meșeerii și Sebira-ii au întâlnit pe șeicul Omar Altantavi și începură o fantasmă mare. În decursul acestei lupte aparente, Hamema-ii au dat de un epure, și ca în glumă, începură a-l urmări. El se depărtară tot mai mult de către ceialaltii în sfârșit au dispărut din ochii lor. Când apoi aceștia au sosit cu oșpele lor în sat, au aflat despre fuga crumirului și presupuniră îndată, că dispariția Hamema-ilor a fost intenționată.

Acum l-a cuprins o spaimă grozavă pe toți. Unii propuneau să alerge imediat pe urma crumirului; alții ziceau că mai întâi trebuie să ne înștiințeze pe noi; alții iarăși credeau, că ar fi mai bine, dacă s'ar prefăce, că ei nu știu nimic. Se certară încoco și încolo: ast fel trecu timpul cel prețios. După aceea fu adus leul, a cărui apariție irită așa de mult întreg satul încât uită de crumir. Când în sfârșit își aduseră aminte de el, s'a luat hotărârea, se explică lucrul șeicului, și să-l roge, ca el să ne caute în grabă pe noi și ast fel se abată de pe capul lor primele lovituri ale fortunei ce se aștepta. Intr'aceea înse am sosit noi. Ast fel s'au comis o mulțime de erori, cari acum nu se mai puteau îndrepta.

Mohamed-er-Raman era turbat de mânie. El blăstema pe crumir și injura pe Meșeerii săi neglijenți. Șeicul Ali-en-Nurabi se jura pe toate bărbile din lumea întreagă, că va toca în cap pe Sebira-ii săi. Bietul Achmed-es-Sallah cântă mângăiere și ajutor la mine, carele încă nu eram prea bine dispus. Cel mai liniscit dintre toți era englezul. El zăcea comod pe covorul său, își încrucișa picioarele sale cele lungi și zise cu un râs răutăcios: „Frumos! Escelenți! Acum aventura începe din nou. Alt cum s'ar fi isprăvit totul. Al dracului de ticălos crumirul acesta! Îmi place tare mult de mișelul acesta! Yes!”

Fuga crumirului a schimbat dintr'una întreaga fisionomia satului. Nici un om nu se gândia la rezultatul vânătorii noastre; în loc de prânzul festiv, acum începu o sfătuiră viforată; în loc de bucurie domnea mânie și supărare; toți își făceau imputări, unul altuia. Mai furioși erau cei doi șeici Ali-en-Nurabi și Mohamed-er-Raman. Cel dintâi și-a adunat pe cei treizeci de reșboinici ai săi și le ținu o vorbire dojenitoare, carea nu lăsa nimic de dorit. Cei din urmă făcu asemenea cu Meșeerii săi, pe cari îi numi câni, păpuși, lași, babe, pęduchi, brősce și porci, cari ar fi trebuit să fie mâncați de Abu'l Afrid și el-Areth. Intr'aceea omenii alergară după cai și arme, pentru a se lua în urma omului, care a comis crima gravă de ași călca jurământul și a fura pe gazda sa.

Omar Altantavi își dete totă silința să aducă ceva ordine în învălmășala acesta, și eu l-am stat într'ajutor. Numai cu greu au putut fi capacitați, că înainte de toate

trebuie să se țină o consfătuiră serioasă, de ore ce o urmărire pripită ar putea strica totul. Ast fel bătrânii se despărțiră de cei alalți și se adunară la sfat.

„Vorbesc tu, emir!” zise către mine Mohamed-er-Raman. „Tu ai învins pe Abul'l Afrid, tu vei prinde și pe tâlharul calului meu. Ești știu, că tu l'ai fi prins deja înainte de a fi ajuns în satul nostru dacă te-ar fi ascultat.”

Asta a fost cel puțin o vorbă cuminte, carea îmi dăde speranța, că nu se vor mai lua măsură nepotrivite. De aceea am răspuns: „Tu ești un favorit al profetului, o șeicule, pentru că ochiul tău este deschis pentru ceea ce este bun. Omenilor, descărcați-vă inimile de mânie, pentru că gândurile voastre să hotărască numai ceea ce servește binelui vostru. Ascultați vorbirea mea, și vedeți, dacă vreți s'o urmați! M'ati ascultat, când am poruit contra lui el-Areth și Abul'l Afrid, și de aceea l-am învins; ascultați și acum cuvintele mele, și atunci cred, că vom prinde pe tâlhar. Una înse vă spun: eu n'am voie, să întreprind ceva, despre care iarăși trebuie să-mi zic, că nu va succede. Dacă hotărârile voastre sînt bune, atunci vă însotesc și eu, la din contră rămân aici!”

„Vorbesc!” resună jur împrejur.

„Ascultați părerea mea; crumirul s'a depărtat spre sud; noi trebuie să formăm două cetă; o cetate pleacă imediat în urma lui, spre a-l prinde îndată ce îl ajung! cealaltă cetate grăbește la Hamema-ii, spre a ajunge înainte lui acolo, unde el vrea să-și caute adăpost. Meșeerii sînt prietini cu Hamema-ii?”

„Trăim în pace cu ei,” răspunse Mohamed-er-Raman.

Omar Altantavi zise: „Hamema-ii locuiesc acum dincolo de muntele Racmat și Sihdi-Ali-ben-Ann. Satele lor se estind printre dealurile de la Segedal, el-Bageri, el-Meheri și lacul cel mare el-Gerid până la țara Neffeti-ilor și până la marea, pe carea apusenii o numesc golful Gabes. Conducătorul lor cel vestit este șeicul Iamar-es-Sikkit și locuiesc în Sellum, care zace către Feriana.”

„Sellum și Feriana nu se țin de ținutul Hama-ilor.” l'am întrerupt eu.

„Ai dreptate,” răspunse el; „acolo înse se ține un târg de cămile și de cai, unde Hamema-ii sînt tot de una cu dintâi. Crumirul cunoște târgul acesta, și eu cred cu siguranță, că el își va lua drumul către muntele Sellum.”

„Cunosc tu pe Iamar-es-Sikkit?”

„Sîntem frați de cruce la olaltă.”

„Așa dar tu ești omul, de care avem lipsă. Ai la tine cai buni?”

„Am patru cai de aceeași bunătate, ca și murgul fratelui meu, pe care l'am furat crumirul. Acești cai înse au rămas în Fessia.”

„Avem lipsă de ei, ca se ajungem pe crumir. Vrei să ni-l împrumuți, Omar Altantavi?”

„Să-l împrumut? Eă insumi voi călări cu voi? Tu ai mântuit pe Glumeilah copilul meu; unde ești tu, acolo sum și eu. Vreți să mă luați cu voi?”

„Ne vei fi binevenit! Mohamed-er-Raman, ai tu cai, despre cari să crezi, că ar fi în stare, să potă ajunge pe murg?”

„Am cinci ast fel de animale. Inse eu cred, că murgul totuși va fi mai iute.”

„Nu trebuie să uiti, că crumirul are la sine pe Hamema-ii săi, cari n'au așa cai buni. El desigur s'au întâlnit cu dînsul, și el trebuie să-l modereze iute, ca să-l țină lângă sine pentru apărare. Așa dar ascultați propunerile, ce am să vi-le fac: Nu-i permis să luăm ea noi omeni mulți, cari pe lângă aceea mai au încă și cai răi. Da aceea cei șasezeci de Sebira să reîntorc imediat îndărăt la satul lor în Seraia-bent.”

Cu acesta nu se prea învoia Ali-en-Nurabi, în urmă înse a trebuit să cedeze. Meșeerii încă erau de părerea mea, că câți-va călăreți, cu cai buni, mai curînd ar ajunge în posesiunea tâlharului și a pradei sale, de cât o cetate mare, care ar excita numai suspiciunea acelor, cu cari s'ar întâlni. Afară de aceea Ali-en-Nurabi fu asigurat, că Meșeerii chiar așa vor lupta pentru cauza sa, ea și când el ar fi sususul lui. Așa dar propunerea acesta fu primită.

„Acum să ne împărțim continuați eu. „Calul meu și a lui Achmed-es-Sallah, cei patru din Fessia, sînt unspre-zece cai, chiar destul pentru urmărirea crumirului. Dintre cei cinci cai de aci la unul Mohamed-er-Raman, unul emirul din Anglia, carele de o camdată îl lasă aci pe al său propriu; șeicul Ali-en-Nurabi încă ea unul; doi cai rămân pentru doi reșboinici bravi, pe cari îi vom alege din sat. Noi plecăm imediat, iar șeicul Omar Altantavi se reîntorce grabnic la Fessia, pentru a-și lua cei patru cai și încă trei bărbați, și apoi să se întâlnească cu noi. Cât de departe este Fessia de aici?”

„De ore ce lucrul este grabnic, voi ajunge acolo într'un ceas și jumătate,” răspunse Omar. „De alt cum ar trebui patru ceasuri. Să pornesc?”

„Mai așteptă! Trebuie să aflăm întâi, cum poți să ne ajungi mai repede. — Acum mai este de lipsă încă o cetate, carea să îmbrăscie către Abaid, Melhila, Tinaș, Caraat-el-Aataș, Margeba, Sasia, Racmat, Sihdi-Ali-Ben-Ann, Gvasera, Segedal, el-Bagera și Meheri, pentru a face atente satele de pe acolo, să nu primescă pe crumir. În modul acesta el rămâne fără adăpost și ne va cădea cu siguranță în mână. Mohamed-er-Raman și Omar dau acestor soli plenipotențele lor, ca să nu se potă ivi nici o îndoială. Noi unspre-zece inși ne înarmăm bine și luăm cu noi proviziune și munițiune cât se poate de multă, ca să putem rămâne independenți și pentru timp mai îndelungat. — Aceste sînt propunerile mele. Hotărâți-vă iute, căci timpul nostru este scump!”

Toți se învoiară cu propunerile mele, și ast fel să făcură în grabă pregătirile de lipsă. Mai întâi se adunară Sebira-ii, pentru a porni acasă. Ei au luat parte la drumul nostru cel departe, fără a ne fi adus ceva folos însemnat. Eram îngrijați numai, cum se vor purta Khamemssa-ii dacă-l vor întâlni; când le-am adus aminte de promisiunea șeicului acestora, ei să linisciră. Cămila o luară cu dînsii, de ore ce nu o puteam folosi.

(Va urma).

Bibliografie.

A. apărut:

„Sămănătorul“, sub direcția unui comitet. Anul II. Nr. 2. cu următorul sumar: La horă (poezie) Artur Stavri. — În atelier Miron Aldea. — Poemul erpei (poezie) Ion Birseanu. — Românișmul în Bucovina. N. Iorga. — Copil (poezie) I. Dacic. — Așteptare (schită) I. B. — La o cioclitrie (poezie) St. O. Iosif. — O amintire. Elena Doleanu — Dări de samă. II. Chendi. — Informații literare și artistice, * * * Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an.

„Convorbiri literare.“ Nr. 1 cu următorul sumar: N. Iorga Istoria lui Mihai Viteazul. Cap. IV: Cel dintâi an din domnia lui Mihai Vodă. Reseala împotriva Turcilor. — D. Onciul Titul lui Mircea cel bătrân și posesiunile lui. — D. Anghel și St. O. Iosif din Cerlaine (traduceri) — C. Virgolic poezii. — C. Oeconomu. din Rucăr (roman). — V. Pirvan din viața lui Papiu Ilarian. — G. Bogdan-Cuică. logofătul Costache Conachi. Dr. Gr. Proga. Chestiunea muncitorilor agricoli streini. — P. V. Haneș Correspondența din tinerețe a lui Mihail Gogălniceanu. — II. Chendi. Dragomirescu Iuliu: Poeme (dare de samă) — Bibliografie.

N. Piliția: Curs sistematic de gramatica limbii române. Intocmit de Nicolae Sălcă. prof. gimn. Partea I. Etimologia. Brașov 1902. prețul 1 cor. 80 bani. Se poate procura de la librăria Zeidner, în a cărei editură a apărut.

Posta „Unirii“.

Meseșanul. Va urma în url viitor.
Alfius. Sosit. Veți ave în curând răspunsul nostru.

Mat multora. „Multmitele“ vor urma pe rind. — Disordinele de la expediție sînt delăturate. — La colectele pentru „masa studenților“ nu putem să publicăm și pe singurațicii contribuitorii. acesta se va face în „Programa“ gimnasiului.

Am primit și achitam abonamentul de la: Feldru pe 1903. Reun. Năstul pe 1902 păt. 4-lea. Băiuș pe 1903 sem. 1. I. Tr. K. Sz. Márton pe 1900 păt. 4-lea. Rodna-nouă pe 1903. Dergia pe 1903 sem. 1. Batizvasvári pe 1903 sem. 1. Alsó-Uffalu pe 1902. Aranyos-Megyes pe 1903 sem. 1. Csegöld pe 1902. Bărsel-de-jos pe 1903 sem. 1. Almaș, Cosnică, Hidig, Cristelec, Marca, Port și Șumal pe 1903 sem. 1. Arcația pe 1902 sem. 1. Cas. Sebeș pe 1902 sem. 1. B. Glod pe 1903 sem. 1. Cheța pe Ianuarie 1899. Ormenișul-de-câmp pe 1903. Eon. Cluș pe 1903 sem. 1. Cîmănuș pe 1902. Sedrișul-mare pe 1900. 1901 și 1902. Șeulia-de-câmp pe an. 1903. Br-Szodoró pe 1903. K. H. Roșia pe 1902 sem. 1. Băița (Lápos-bánya) pe 1902. Lechința-de-Mur. pe 1903 sem. 1. Il. Epp. Lugos pe 1902 sem. 2. Budinț pe 1903. Oarța-de-jos pe 1903. B. Den. Lugos pe 1903 sem. 1. Leta-mare pe 1903 sem. 1. Cas.-Beiuș pe 1903 quart 1. Căfelul-rom. pe 1902 și 1903 sem. 1. Clopodia pe 1898 și 1899. Veteș pe 1902. Buzesci pe 1903 sem. 1. Uffaldu (Teaca) pe 1896 și 1897. Cas.-Orăștie pe 1903 sem. 1. Silvașul de jos (Hațeg) pe 1903 sem. 1. Cas.-Sibiū pe 1899 sem. 1. Desmir pe 1903 sem. 1. Ucea-Super. pe 1901. sem. 2. M-Birkis pe 1903 Iuridul-de-Câmp. pe 1901. Piskárkos pe 1900. Tract. Șomcutei pe 1903 sem. 1. Săcărâmb pe 1903. La „foia școl.“ s'a străpus abon. trimis. Ghimeș pe 1902 sem. 2. și 1903 sem. 1. La foia școl. s'a transpus. Silha pe 1903 sem. 1. Oravița-rom. pe 1902 sem. 2. și 1903 sem. 1. Keveșel pe 1902 sem. 1. Farkasrév pe 1897 sem. 2. Rebrigdra pe 1903 sem. 1. Bogdana pe 1903. Csukics pe 1902. Barul-mare pe 1902. Bucova pe timpul din 1 Februarie 1900 până în 1 Februarie 1901. Sân-Petru (Uzdi) pe 1903. Orda-de-sus pe 1899. pătrariul prim. Tăuș pe 1902. Dostat pe 1902.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

(54) 5—20

Numai 2.75 cr.

Să trimită cu ram-

bursă ori anticipan-

du-se prețul.

Un escelent ceas de busunar Remontoir, de nichel sistem „Patent Roskopf.“ Se vinde cu garanță de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclam.

Celor ce nu le convine li se retrimit banii.

E. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere

Krakovia Stradom 18.

Liferantul oficialilor de stat.

Prețcuranturi se trimit la cerere gratis și franco.

Se caută agenți.

27 v. szám
1903.

(4) 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gynafehérvári kir. törvényszéknek 1902. évi V. 1902 számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Pátria hitelintézet valamint felül foglaltak javára Toth József és neje ellen 300 k. — f. s járul erejéig 1902 évi aprilis hó 14-én foganatósított kielégítési végrehajtást utján le és felül foglalt és 2100 k. — f.-re becsült következő ingóságok. u. m.: szarvas marhák. 2 heréll csitkó, 1 varró gép és 1 gőz cséplő gép nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. járás-bíróság 1903. évi 9 számú végzése folytán 300 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek 1901 évi február hó 28-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 102 kor. 16 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig jelenleg Örményszékesen végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközésére 1903. évi február hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Vizaknán 1903. évi Január hó 26-ik napján.

Eichner Károly
kir. jbirósági végrehajtó.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiū, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,
edificii de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,
cu finea anului 1900: 1,303.572 cor. 15 bani.

Valori asigurate contra incendiului:
72,420.299 corone.

Capitale asigurate asupra vieții:
9,248.543 corone.

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiū, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I.,
precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și
Timișoara.

(5) 1—52

„CONSUM” societate comercială pe acții în Blaș.

Convocator.

P. T. Domnii acționari ai societății comerciale pe acții »CONSUM« se invită cu onoare — în sensul §. 18. din statute — la a XI. (unsprezecea) adunare generală ordinară, care se va ține la Blaș în 14 Februar st. n. după amiază la 3 ore, în localul »Patriei«.

Obiectele vor fi:

1. Esmierea unei comisiuni de 3 pentru constatarea actiilor depuse, a acționarilor prezenți și a plenipotențelor intrate (§. 23 din statute).
2. Deschiderea adunării și esmierarea alor doi membrii pentru supraveghierea scrutiniului și verificarea procesului verbal.
3. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere; bilanțul pe anul 1902; și darea absoluturului.
4. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1903.
5. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune.
6. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențat, sînt rugați a-și depune la cassa societății acțiunile și eventual documentul de plenipotență cel mult până în 13 Februar la 12 ore.

Blaș, 16 Ianuar 1903.

Direcțiunea.

Onorată adunare generală!

Comitetul de supraveghiere — conformându-se îndatoririlor, ce-l impun statutele, a esaminat de repetite ori bilanțele lunare, a scontrat cassa și le-a alăturat cu cărțile de comptabilitate, pe cari le-a găsit bine deduse. — S'a-ău vizitat magazinele și pivnițele, unde s'a convins despre buna ordine. Același comitet esaminând bilanțul de pe anul 1902 îl primesce fără nici o observare.

Pe baza raportului nostru propunem Onor. adunării generale: să binevoiți a lua spre scire aprobătoare bilanțul pe 1902; să dați absoluturul direcțiunii, pe cum și comitetului de supraveghiere.

Blaș, la 13 Ianuar 1903.

Comitetul de supraveghiere.

(6) 1—1

Active.

Contul Bilanțului.

Pasive.

Numărar in cassă	1.016	01	Capital de acții	78.470	—
Debitori	23.012	47	Imprumut	42.600	—
Mărfuri	118.001	36	Creditori	38.478	36
Mobilar	4.586.69		Diverse	500	—
10% amortisare	458.67 =	4.128			
Cheque		324			
Timbre		216			
Perdere din 1901	9.443.14				
” ” ” 1902	3.907.07 =	13.350			
		160.048		160.048	36

Esite.

Contul profitului și perderilor.

Întrate.

Asigurări	132	18	Din vînzare de mărfuri	12.594	72
Chirie	1.450	—	Perdere	13.350	21
Interese	4.066	46			
Spese curente	904	47			
Fracturi și Porto	2.763	44			
Dare	502	69			
Salarii	6.213	84			
Competință de timbru	10	04			
Amortisări	458	67			
Perdere din 1901	9.443	14			
	25.944	93		25.944	93

Blaș, din ședința direcțiunii ținută în 12 Ianuar 1903.

V. Muntean m. p.
comptabil.

Direcțiunea:

Gavrilu Pop m. p.
președinte.

Dr. V. Szmigelski m. p.

Dr. V. Hossu m. p.

Domșa m. p.
director executiv.

Hodosiu m. p.

Dr. I. Maniu m. p.

I. F. Negruțiu m. p.

Dr. A. Pop m. p.

S. Muntean m. p.

S'a găsit în ordine:

Membrii comitetului de supraveghiere:

Dr. Isidor Marou m. p.

Iacob Mureșanu m. p.

Sofron Stan m. p.

D. Trifan m. p.

G. Precup m. p.

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie marcă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22, 1|12.

(7) 1-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

(8) 1-52

Carol Beck

pregătitor de ventilătoare patentate pentru ferestă.

BUDAPEST, VIII, József-utca 14.

În atenția directorilor de școală!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

==== și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită. ====

Ventilatorul aflat și patentat de cătră Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțămît.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestă comune, școli, institute și locuințe private	„ 13.—
Pentru ferestă mai ușore și mai simple	„ 9.—
Ferestă de Closett	„ 7.60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kis-Pest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectuesc foarte prompt și foarte repede.

Intreprindere de transportarea și înmăgăzinarea mobilelor.

ZORN MÓR

— BUDAPESTA, —

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în caré de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

☛ TELEFON. ☛ Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. ☛ TELEFON. ☛

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbi, fără întrerupere, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

— Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate. —

(9) 1-5

☛ Timbalele mele au fost decorate la espoziția milenară. ☛

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Daū instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

— Prescurânt trimit gratuit. —

JEGESI GÉZA

măiestru de țimbale diplomat și inventatorul țimbalei „Coróna de fier“.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 1-52